

Mehmed Rauf'un bilinmeyen bir tiyatro eseri: **İki Ebe Bir Gebe**

SEVAL ŞAHİN

Servet-i Fünûn döneminin önemli yazarlarından **Mehmed Rauf** (1875-1931), çağdaşı birçok edebiyatçı gibi hikâye ve romanlarının yanı sıra tiyatro eserleri de kaleme almıştır. Bunlar; **'Pence'** (1909), **'Dilenci'** (1909) **'Cidal'** (1911), **'Diken'** (1917), önce **'İki Kuvvet'** adıyla Servet-i Fünûn'da tefrika edildikten sonra kitap hâline getirirken adını değiştirdiği **'Sansar'** (1920), **'Ceriha'** (1923) isimli oyunlarıdır. Bunlardan **'İki Kuvvet'**e ilk yayımlandığında Mehmed Rauf, "mudhike" (komedi) adını verir, neden olarak da eserin bir facia olmasına rağmen "tabiye-i beşeri tedkik"i nitelendirdiğini söyler. Ancak eser bir dramdır; nitekim, **'Sansar'** adıyla kitap olarak yayımlandığında bu ibareyi kaldırmıştır. Yazarın komedi türündeki diğer eseri ise tek perdelik **'Diken'** oyunudur.

Çok sayıda dergi çıkaran Mehmed Rauf, bu dergilerde zaman zaman takma isimler kullanır. Bugüne kadar bu isimlerden saptanabilenler; **M. R., Besime Rauf, Cemil, Jüpon Bey, Rauf Vicdanî, Ali Necdet, Mehmet Nafiz, Salis, Cemil, Çiğdem** ve **R. V.**'dir. Bu takma isimlerden **'Jüpon Bey'**i, İkinci Meşrutiyet döneminde imtiyaz sahipliğini yaptığı **'Hayâl-i Cedid'** dergisinde kullanmıştır.

Münir Süleyman Çapanoğlu, 'Basın Tarihimizde Mizah Dergileri' adlı çalışmasında Mehmed Rauf'un **'Jüpon Bey'** takma adıyla iki tiyatro eseri yazdığını belirtiyor. Bunlardan oyunlardan ilki derginin 28 Teşrin-i Evvel 1910 ile

18 Teşrin-i Sâni 1910 (nu: 55-60) tarihleri arasında yayımlanan **'İki Ebe Bir Gebe'** isimli vodvildir. Diğer ise derginin 25 Teşrin-i Sâni 1910 ile 11 Mart 1327 / 24 Mart 1910 (nu: 61-77) tarihleri arasında yayımlanan **'Bohça'** isimli üç perdelik komedidir.

Bugüne kadar yayımlanan konuyla ilgili çalışmalarda **Münir Süleyman Çapanoğlu** dışında yazarın bu iki tiyatro eserinden söz edilmemektedir. En-

ver **Töre**, kısa bir süre önce yayımlanan **'2. Meşrutiyet Tiyatrosu'** adlı çalışmasında **Jüpon Bey** adıyla bu iki esere de yer vermekte ancak Jüpon Bey'in Mehmed Rauf olduğuna dair herhangi bir bilgi vermemektedir.

Bu iki eser de ilave edilince Mehmed Rauf'un yazdığı oyunların sayısı sekize çıkmaktadır. Ayrıca yazar sadece **'Diken'**in yanı sıra **'İki Ebe Bir Gebe'** ve **'Bohça'** piyesleriyle beraber komedi türünde üç eser vermiş olmaktadır.

'İki Ebe Bir Gebe', 1910 yılında **'Hayâl-i Cedid'** dergisinde **'Hayâl'in Tefrikası'** üst başlığı altında altı tefrika halinde yayımlanmıştır. Bu tek perdelik 'vodvil'i hem edebiyat hem de tiyatro araştırmalarına bir katkı sağlamak amacıyla günümüz okurlarına sunuyorum.

Kaynakça

- Münir Süleyman Çapanoğlu, 'Basın Tarihimizde Mizah Dergileri', Garanti Matbaası, İstanbul, 1970.
- Enver Töre, '2. Meşrutiyet Tiyatrosu', Duyap Yayıncılık, İstanbul, 2006.
- Rahim Tarım, 'Mehmed Rauf Hayıtı ve Hikâyeleri Üzerine Bir Araştırma', Akçağ Yay., Ankara, 2000.
- Mehmet Törenek, 'Hikâye ve Romanlarıyla Mehmed Rauf', Kitabevi Yay., İstanbul, 1999.
- Mustafa Özbacı, 'Mehmed Rauf'un Romanlarında Şahıslar Kadrosu', MEB Yay., Ankara, 1997.
- Metin And, 'Mehmed Rauf ve Tiyatro I-II', Varlık dergisi, S.686, 15 Ocak 1987, s.8-9; S.689, 15 Şubat 1967, s.8-9. ■

Mehmed Rauf, en verimli Servet-i Fünûn yazarlarından biriydi

İki Ebe, Bir Gebe

Vodvil, bir perde
Muharriri: Jüpon Bey
"Her hakkı mahfuzdur"

Eşhâs

Madam Annik - Ebe, kırk yaşında
Âli Bey - Tıp fakültesi müdavimlerinden, 23 yaşında
Ali Bey - Basur hekimi, 50 yaşında
Hüsnü Efendi - Mütেকaidinden, 66 yaşında
Hayriye Hanım - Zevcesi 55 yaşında
Râci Bey - Damadı, 30 yaşında
Behice Hanım - Kızı, 21 yaşında, gebe
Ayşe - Ahiretlik

Sahne

Büyükçe bir oda, orta yerde bir kapı. Sağ tarafta bir kanepa, sol tarafta bir koltuk, yanında bir iskemle. Kapının sol tarafında bir yazı masası. Koltukta Behice oturmuş karnını tutarak hafifçe sallanıyor, yanında Hayriye Hanım kızının omzundaki şalı düzeltmekle meşgul. Başı çatkılı, kanepede Hüsnü Efendi gözlüğünü koymuş hem gazete okuyor, hem gözlüğünün üstünden kızına bakıyor.

Birinci Meclis

Hüsnü Efendi - Hayriye Hanım - Behice

Hayriye Hanım- (Hiddetle) Ben size her vakit söylüyorum. Daima damat sözüne uymayın. Hem böyle seksen saat kızcağız kıvransın, hem de ilk gözünün ağrısı Ermeni bir ebe alsın. Âh bu Frenkleşmek derdi. Ben, rahmetli yavrumu hiç ebesiz doğurdum da yine o kokonayı getirmedim.

Hüsnü Efendi- Canım bu kadar merak getirme. Kız da onun, çocuk da onun, bildiği gibi yapsın. Sen karışma. Ben koca sakalılımla söz geçiremedim.

Hayriye Hanım- Âh hiçbir şeye yanmıyorum, çocuk mekrûh olacak, (başını tutarak) âh Yarabbi! Ne ettim de yavrumu bu Frenk tabiatli adama verdim. Bir şey de denmez ki. Daha dokuz aylık güvey.

Behice- (Yine sallanarak) Kuzum anne, sus. Bu ağzından öleceksem bile gürültüsüz öleyim.

Hayriye Hanım- A... Üstüme iyilik sağlık. (Yakasına hafifçe tu..tu.. der) ölecek ne var. Rahmetli kardeşim sekiz tane doğurdu da bir şeycik olmadı. Hem de senden zayıf. Böyle sözlerle beni meraklandırmasana.. Ya..

Hüsnü Efendi- (Kalkarak) Siz böyle çene çaldıkça ne ebenin geleceği var, ne de damadın. Gideyim pencereden bakayım, gece vakti de başım derde girdi. Hay Allah ne diyeyim?.. (Öh..Öh.. Öksürdü, sonra gider)

İkinci Meclis

Hayriye Hanım - Behice

Hayriye Hanım- Aman kızım, sakın kocanı yanında isteme. Ben söyleyemem, sen ısrar etmelisin. İnsan sıkıntı ile vakitsiz doğurur.

Behice- (Yine sallanarak) Aman anne kuzum sus. Pek fena oluyorum. (Bu aralık kapıdan Hüsnü Efendi görünür.)

Hüsnü Efendi- Geliyorlar.

Hayriye Hanım- Aman gelemes olsunlar. Haydi kızım, yatağına uzaniver de biraz rahat et şimdi benim de sinirlerim boşanacaktır.

Behice- Kolumu tutun anneciğim.

(Hüsnü Efendi ile Hayriye Hanım kızlarının koltuklarına girerek götürürler. Biraz sonra kapıdan Râci Bey ve Madam Annik görünürler. Madam siyahlar giymiş, siyah şapka koymuştur.)

Üçüncü Meclis

Madam Annik - Râci Bey

Râci Bey- (Pür-telâş) Ama rica ederim-madam, vadinizde durunuz. Bu gece başka fırsat yok, hemen bir iş bularak beni gönderiniz.

Madam Annik- İşte dedim ya. Onlar sizi doktor zannediyorlar. Sinniye, behemehâl çağirtacak, eczanenin kapısında uşağa intizâr ediniz. Uşak her şeyi biliyor.

Çekinecek bir şey yok. Sizi kulak hekimidir, dedim. Ben de rica ederim. Uygunsuzluk olmasın. Annesini kandırmak pek güç oldu. Sonra benim de ayağım oradan kesilir.

Râci- Âh teşekkür ederim madam. Beni hemen buradan göndermenin çaresi.

Madam- (Kendi kendine) Âh hani ya o günler. Şunu bir savabilsem. Ötekine karşı mahçup olacağım.

(Madam çantasını masanın üzerine koyar, kapıdan Hayriye Hanım çatık çehresiyle görünür.)

Dördüncü Meclis

Evvelkiler - Hayriye Hanım

Hayriye Hanım- (Hiddetini belli etmek istemeyerek) Hoş geldiniz. Kuzum çabuk olunuz. Kızcağız pek rahatsız, dünyayı görecek hâli yok.

Madam- Peki hanımefendi, şimdi.

(Madam çantasını açar, bir müddet karıştırır. Sonra mühim bir şey unuttuğunu ima eder tarzda bağırır.)

Madam- A a... Unuttum. Aman, hiç bu kadar sersem olduğumu bilmezdim. Koca çantayı aldım da âlet kutumu unutmuyayım mı... Âh.. Size rica ederim Râci Bey, bir arabaya oturup bize kadar gidiniz. Uşağınız kabil değil beceremez. Konsolun üst gözünde mâî bir kâğıda sarılı. Âh... Rica ederim. Size zahmet ama. Râci (meserretini ihfâya çalışarak) Aman niçin dikkat etmezsiniz. Hanım nasıl bekleyecek? Hemen koşayım bari...
(Râci hızla koşar, kapıdan kaybolur.)

Beşinci Meclis

Hayriye Hanım - Madam

Madam- Hanımın yanına gitsek.

Hayriye Hanım- Hiç insan böyle lazımlı şeyleri unuttur mu? İlahi madam. Aksilik aksilik üstüne kız handiye doğuracak. Of.. Aman, nedir bu çektiğim?

TEFRİKA 2

Madam- (Kendi kendisine) Râci gelmeden ötekini bir çağırabilsem.. (Sonra Hayriye Hanım'a) Gidelim efendim.

(Önde Hayriye Hanım, arkada Madam çıkarlar. Biraz sonra Hüsnü Efendi girer.)

Altıncı Meclis

Hüsnü Efendi - Hayriye Hanım - Madam - Ayşe

Hüsnü Efendi- (Yalnız) Aman bu kadınlar, hiçbir şey beğenmezler ki. İşte, ne iyi, becerikli bir kadın. Bilmem Ermeni imiş. Ne imiş.. Pekala kadın. Fakat bizim damat pek telaşta. Allah vere de iş içinde iş olmasa. Nerede benim gençliğimdeki ebeler... Hepsini gençliğimde tanır, sonra ebeliğe başlayınca abone olurum. Korkarım ki bu da öyle sonradan kokusu çıkmışlardan olsun. Haşarılığın sonu ebelik derler. Meşhur darb-ı meseldir.

(Kapıdan Hayriye Hanım girer ve hiddetle bağırır.)

Hayriye Hanım- Gördünüz mü damat beyin bulduğu ebeyi? Böyle nâ-mahrem işlere erkek parmağı girince ortalık karışır. Kadın, kendi süsüne bakmaktan kızı bakmıyor ki..

Hüsnü Efendi- Ben de bilmem, ben de şaşırım kaldım. Aletlerini evde unutacak kadar dalgın bir ebeye nasıl lohusa teslim edilecek? Allah vere de bir kaza çıkmasa.

Hayriye Hanım- Âh çocuk murdar olacak. Ondan korkuyorum. Besmelesiz göbeği kesilirse ev içinde uğursuzluk çıkar. Çörek otu bile getirmemiş. Âh başımın kara yazısı. Biricik kızımın lohusalığı da musahhara oluyor.

Hüsnü Efendi- (Kendi kendine) Zaten içimizde uğurlu doğan yok ki. Damat bile dünyaya besmelesiz gelmiş. (Cehri- açıkça, yüksek sesle) E ne yapalım. Artık oldu olanlar. Bari bırak da kendi bildiğini yapısın.

(Bir aralık Ayşe koşarak gelir.)

Ayşe- Aman hanımcığım. Ebe sizi çağırıyor. Küçük hanım fenalaşmış. Koşunuz ayağınızı öpeyim.

Hayriye Hanım- Âh kör olası kadın. Vallahi kızım için kısas isterim.

Hüsnü Efendi- Aman kıza bir şey olmasın koşunuz.

(Hemen kapı açılır. Madam telaşla girer.)

Madam- Aman hanım. Kızınız fena. Âletlerim hâlâ gelmedi. Hem kolay doğuramayacak. Aman bir doktor ebe. Bu kadın işi değil. Çocuk sırtın üstü duruyor. Şimdi boğulacak. Rica ederim koşurunuz. Osmaniye Eczanesi yakındır. Orada Ali Bey vardır. Çabuk âletlerini alsın gelsin. Pek anlayışlıdır. Bir hamlede çocuğu alır. Aman durmayınız.

Hayriye Hanım- Koş Ayşe, kızım ölüyor. Amanın a dostlar. Nedir bu başıma gelenler? Efendi koş sen de yukarıdan kolonya şişesini getir.

(Hepsi çıkarlar. Sahne bir müddet boş kalır. İçeriden Behice'nin iniltisi, bazen bağırması işitilir.)

"Aman anneciğim ölüyorum. Beni kurtar.. Aman anneciğim.. Oh.."

(Biraz sonra Ayşe girer.)

Ayşe- Hanım.. Hanım..

(Kapıdan, Hayriye Hanımla Madam koşarak girerler)

Hayriye Hanım- Ne o Ayşe?..

Ayşe- Hanım, doktor geldi.

Madam- Çabuk buraya alınız.

Hayriye- Aman kızım başını örtün. Nâ-mahremdir.

Madam- A hanımcığım, yalnız başı mı nâ-mahrem?..

Hayriye- Âh sus madam. Yedi göbek yukarıya kadar nikâhlarımız sakatlandı. Evimize uğursuzluk çökecek İslâm ebeden başka kimseye eteğim ucunu göstermezken dirâz gibi herif gelip kızımın her tarafını görecek. Âh Râci! Gözün kör olsun.

Madam- Hanım, vakit geçirmenin sırası değil. Doktoru getirsinler.

(Ayşe koşar)

Madam- (Kendi kendine) Geldi ama kızın onu görecek hâli yok. Ben gideyim yanında bulunayım. (Çıkar)

(Kapıdan Ayşe ile beraber sakallı bir adam girer)

Doktor- Haydi söyle kızım gelsinler. (Ayşe çıkar)

Yedinci Meclis

Doktor

Doktor- (Yalnız kanepenin ucuna oturarak) Böyle gece vakti elâlemin zoru için mangal başını bırak da gel, ne de pis mesleğe sülük etmişiz. Yaş elliyi buldu. Hâlâ hasta peşinde koşuyoruz. Allah kurtarsın.

(Kapıdan Şam hırkasıyla Hüsnü Efendi görünür. Sonra selamlayarak girer. Doktor ayağa kalkarak Hüsnü Efendinin işârâtından sonra oturur. Hüsnü Efendi de koltuğa yerleşir.)

Sekizinci Meclis

Hüsnü Efendi-Doktor - Biraz sonra başı sıkıca örtülü Hayriye Hanım

Hüsnü Efendi- Affedersiniz efendim. Gece vakti rahatsız ettik. Fakat öyle bir şey ki vakti, saati belli değil.

Doktor- Estağfurullah efendim, vazifemiz, hasta hanımefendi olacaklar. Şiddet-i veca'dan (- *ağrının şiddetinden*) başlarını bağlamışlar. Bu hastalık çehrede de alâim (-*belirtiler, işaretler*) husûle getiriyor.

Hayriye Hanım- (Kocasına dönerek yavaşça) Bu adam bozdu mu efendi? Benim gebeye benzer yerim var mı?

Hüsnü Efendi- Hayır efendim, kızımız. İki gündür ağrı şiddetlendi. Şimdi bir saat evvel hemen hemen son dereceyi buldu. Güçlük de çıkıyor. Her hâlde size ihtiyaç hissetti. Öteki beceremeyecek.

TEFRİKA 3

Doktor- Çok üşütmüş olacaksınız. Her hâlde fanila don giymek münasiptir. Sık sık tuğla ısıtıp üzerine oturmanın da fâidesi inkâr olunamaz. Şiddetli perhiz lazımdır. Birkaç gün sade limonata ve gevrek ile iktifâ edip su yerine de ihlamur içirmeli.

Hayriye Hanım- (Yine kendi kendine) A.. Vallahi herif bozmuş. Tuğlanın üzerine gebe kız oturtulur mu? Âh başımın kara yazısı.

Hüsnü Efendi- Hayır efendim, üşütmek filan değil. Zaten vakti de gelmişti. Değil mi Hayriye?.. Senin hesabın doğrudur.

Hayriye Hanım- A.. İlahi efendi. Ben saati saatine nereden bileyim? Amma tuhaf söylüyorsunuz.

Doktor- (Kendi kendine) Anlayamadım, bunlar karı koca kızlarının basurunu mu düşünüyorlar? Basurun vakti saati olur mu? Hınzır bir kere tuttu mu en aşağı bir hafta... (Cehri) Bunun vakti saati olmaz efendim. Veca nevbet nevbet ziyadeleşebilir. Yine öyle bir küçük hanım için çağırışlardı. Bir hafta tedavi ettim. İlaçlarım hüsn-i tesir etti. Kuvvetli bir müşhil ile olanı biteni mahvettim. Kızcağız ilelebed o baş belasından kendini kurtardı. Bir daha öyle bir şeye mübtela olmadı. Elan bendenize dua eder.

Hayriye Hanım- (Bağırarak) Âh... Affedersiniz efendim: Biz kızımızı öldürmek istemiyoruz. Hemen hemen vakti gelmiş şey düşürülür mü? Hem de ölüncüye kadar ondan mahrum edeceksiniz. Efendi, çabuk bu cahil adamı.. Vallahi gözüm görmesin.

Doktor- (Şaşırarak) Hanımefendi ne oluyor? Siz neden bahsediyorsunuz?

Hayriye Hanım- (Kendi kendine) Âh herifin yanında çok tekrarlamaya utanıyorum. (Cehri) Ondan!

Doktor- İyi ya... Ben de o murdar şeyden kızınızı kurtarmak istiyorum.

Hüsnü Efendi- (Hayriye Hanımın refakatiyle) Bu... Doktor... Gelmişlerimizi, geleceğimizi tahkîr etmeyiniz. Sözüünüzü îade ederiz. Kızımızinki murdar değildir. O gül gibi şeye (murdar) demeye hiçbir zaman hakkınız yoktur.

Doktor- (Kendi kendine) Aman ne midesiz şeyler. Hele benzettilerki şeylere bakın. Âh, çıldıracağım. (Cehri) Galiba siz hastasınız efendim. Hele siz, beyefendi, yaşınıza başınıza bakmayıp da o pis şeyi Allah'ın mübarek bir niyâzına benzetiyorsunuz.

(Bu aralık içeriden Behice'nin tiz bir feryadı işitilir. Sonra sesli sesli iniltisi duyulur.)

Doktor- Kızcağız pek muztarib, boş lafları bırakalım da gidelim, kurtaralım.

Hayriye Hanım- (Ayağa kalkarak) Bu.. Hele evvela ebeyi çağıralım da.

Doktor- Ay ebe hanım da mı var. Vah zavallı. Bakınız o hâli ile yine vazifesine koşuyor. Ah bu fakirlik. İnsana rahat edecek vakit bırakmaz ki (kendi kendine) hele Allah müstahakını vermesin. Evde gebe de varmış, ebe de; bir kız basura uğramış, ebe hanım zaten basurlu imiş. Hanım da dil kolerası olsa gerek. (Cehri) Hastayı da buraya getiriniz bari..

Hüsnü Efendi- Aman aman.. Kız kımıldanamaz. Siz şimdi gidersiniz. Evvela ebeyi çağıralım da..

Doktor- (Kendi kendine) Ebenin kızıdan evvel tedavi edilmesine sebep nedir?

Hayriye Hanım- (Kapıdan bağırır) Madam, madam. (Madam gelir)

Dokuzuncu Meclis

Evvelkiler- Madam Annik

Madam- (Doktoru görünce şaşırarak, kendi kendine) Eyyvah yanlış getirdiler. Planlar altüst olacak.

Doktor- O.. Geçmiş olsun madam. Böyle hasta hasta buraya kadar gelmeniz doğrusu şâyân-ı takdir. Fakat çehrenizden belli oluyor. Böyle gizli hastalıklar çekerseniz gözlerinizin etrafı mor mor çevrelenir. Öyle vakitler olur ki gözleriniz ufalır. Kendinizden geçersiniz. Fakat muvakkattır. Birkaç dakikalık bir şey. İnsan sabretmeli. Şıklığı biraz bırakıp da şöyle kısaca fanila donla gezerseniz böyle şeylerin önünü almış olursunuz. İnsanın, en nazik yerleri böyle muhafaza edilmezse sıhhat-i esâsından muhtell olur.

Madam- (Ötekilere hitaben) Fakat bu adam neler söylüyor?

Hüsnü Efendi- (Çehresini çatarak Hayriye Hanıma) Artık fazlasına vardı.

Hayriye Hanım- (Yavaşça) Kariya bayağı bayağı zebân-dırâzlık ediyor.

Madam- (Çehresini çatarak) Fakat doktor bey.. Söylediklerinizden hiçbir şey anlayamıyorum.

Hüsnü Efendi- (Kendi kendine) Kadın, zararsızca. Vaktiyle hoşça imiş. Herif galiba yeşillenmeğe başladı.

Doktor- Aman madama. Doktordan sıkılmak olmaz. Bana bir yerinizi açacak değildiniz ya, yalnız siz çekinmeyip şu birkaç günlük ıztrâbâtınızı anlatınız. Ne yediniz? Ne içtiniz? Bu, ne vakitten beri devam ediyor. Geliniz, oturunuz. Doktordan sıkılmak olmaz. İsterseniz beyefendi ile hanım bizi yalnız bırakırlar.

Hayriye Hanım- Vallahi herif sinirime dokunuyor. Burasını neresi zannetti?

TEFRİKA 4

Madam- (Bağırarak) Aman sinirlerim uyanacak. Ne söylüyorsunuz? Neden bahsediyorsunuz?

Doktor- Sinirlerinize de mi dokunuyor? Amma yaptınız madama.. Bu kadar eskitecek ne vardı? Sinirlerimize işledikten sonra tedavisi güç olur. Halka kullanır mısınız?

Madam- Doktor pek çok oluyorsunuz.. Ne halkası?..

Doktor- Basur...

Hepsi birden- A a.. Deli adam!..

Hayriye Hanım- Deminden beri basurdan mı bahsediyordunuz?

Hüsnü Efendi- Aman doktor akşamdan kalma mısın sen, nesin? Doktorlar bu kadar içki kullanmazlar ama.

Hayriye Hanım- Ay.. Sarhoş imiş?..

(İçeriden Behice inleyerek bağırır.)

Behice- Aman anneciğim, sarhoş ebeye teslim olmam. Âh.. Artık ebeler de mi sarhoş geziyor.

Doktor- (Bir şey anlayamayarak) Ne-olmuş? Madama mı sarhoş.. Ha.. Tevekkeli değil sözlerimi anlayamıyor. E madama vallahi antikasınız. Olursa bu kadar olsun. Zâhir çat çat kapı.. Ebe hanım hu haydi. Nevâle bir tarafa... Kadeh aynanın arkasına.. Çantayı omuzlayınca uğurlar ola değil mi? Himm.. Dehşet dehşet.. Yirminci asır ebeleri.. Olmalı ya... (sonra kendi kendine) Bu ev olur şey değil. Allah vere de lohusa da sarhoş olmasa. Zaten efendiden de şüphe ediyorum. Onda da basur kesülü (- 'Küüs'tan, çiçek çanağı) olsa gerek. (Cehri) Madama... Sizin biraz istirahat ihtiyacınız var yüzünüzü filan yıkayınız ve size baba nasihatı olsun: Bir daha bu kadar içmeyiniz.

Hayriye Hanım- (Bağırarak) Ne?.. Bu kadın da mı sarhoş? Hay Allah ne diyeyim efendim. Senin de, o kör olası damat beyin de Allah müstahakınızı versin. Kızımı dertli edeceksiniz. Böyle sarhoş kariya teslim edilir mi? Tevekkeli değil âletleri maletleri unuttu. O Râci olacak katır da sarhoş olmalı ki gitti. Âlet oldu kaldı.

Madam- Affedersiniz hanım, burada sarhoş yok. Galiba sarhoş sizsiniz.

Doktor- E tamam... Bir düzine olduk. Allah vere de

lohusa da bir sarhoş doğurmasa.

Hüsnü Efendi- (Umuma) Bana bakınız! İşler pek karıştı. Doktor efendi, siz demin basurdan bahsettiniz. Bu bahsi nereden çıkardınız? Burada ne münasebet düştü? Karışıklığın esası işte burası.

Doktor- Efendim, münasebeti filan var mı? Ben, ta evimden kalktım da geldim. Mangalın başında otururken eczacı rahatımı bozdu. Bundan daha mühim münasebet olur mu? Bir doktor gelir de mütehasıs olduğu marazı sorarsa bunda başka bir münasebet aranır mı?

Hüsnü Efendi- E kuzum siz mütehasıs olduğunuz marazdan bahsetmediniz ki. Siz dolambaçlı dolambaçlı mevzelerle işi basura döktünüz.

Doktor- A efendicğim her mütehasıs kendi mensup olduğu kısm-ı tıbdan bahsetmez de ne yapar?..

Hayriye Hanım- A... Vallahi iki gözlerim kör olsun eğer bu adam lohusadan, çocuktan bahsetti ise.

Doktor- Şimdi çatlayacağım. Hanım, lohusa ile benim münasebetim var mı?

İkisi birden- Aa... Siz ebe değil misiniz?

Doktor- (Kahkahalarla gülererek) Ay bir yaşma daha girdim. Ebe mi?.. Ben.. Haşa.. O, benimkinden daha berbattır.

Madam- Ha... Yanlış gelmiş. İsminiz?

Doktor- Ay, daha kim olduğumu bilmeden beni nasıl çağırtınız? Durunuz kartımı vereyim. (Cüzdanından bir kart çıkararak Hüsnü Efendiye uzatır)

Hüsnü Efendi- (Boynunda asılı olan gözlüğünü takarak cehren okur) Doktor Ali. Basur Hekimi.

Hayriye Hanım- Aa.. Hay Allah ne diyeyim bu kadına.

Madam- Bir şey diyecek değilsiniz. Uşağımız yanlış anlamış ben Âli Bey dedim.

Hayriye Hanım- (Kapiya koşarak) Ayşe.. Gel kız buraya..

(Ayşe koşarak gelir)

Doktor- Madem ki yanlış olmuş, müsaadenizle ben gideyim. Rica ederim bir daha dikkat ediniz. (Kendi kendine) Hiç böyle eve de rastgelmedim.

(Çıkar. Kapıdan teşyi ederler. Biraz sonra Ayşe girer)

Ayşe- Ahmed gitmemiş, aşçıyı göndermiş. O da eczacıya Âli Bey demiş. Almış gelmiş.

Madam- Oof.. Gördünüz mü aksiligi? Koş çabuk gitsin alsın gelsin.

(Ayşe tekrar koşar)

Onuncu Meclis

Hüsnü Efendi - Hayriye Hanım - Madam

Hüsnü Efendi- Olur şey değil. Bugün evin içinde birimiz ters kalktık.

Hayriye Hanım- Ben esastan âdetimi bozunca böyle karışıklık olur.

Madam- Kız da yalnız kaldı, ovunup durur. Haydi gidelim.

TEFRİKA 5

(Hayriye Hanım önde, madam arkada çıkarlar. Behice'nin bir müddet iniltisi işitilir.)

On Birinci Meclis

Hüsnü Efendi - Ayşe

Hüsnü Efendi- (Yalnız) Aile değil, âhir vaktimde başımın belası. Bir sürü deli toplanmış bizim deliliğimiz kâfi değilmiş gibi içimize bir de deli damat karıştı. Bu kari ile bizim damadın bir şeyleri var ama.. Bakalım netice ne çıkacak?

(Bu aralık kapıdan Ayşe görünür)

Ayşe- Doktor bey geldi efendim..

Hüsnü Efendi- Buraya al. Buyursun.

(Âli Bey gayet şık giyinmiş olduğu hâlde girer. Gözündeki tek gözlüğünü düzelterek Hüsnü Efendiye selamlar. Elindeki kırmızı kâğıda sarılı paketi yazı masası üzerine koyar.)

On İkinci Meclis

Hüsnü Efendi- Âli Bey

Hüsnü Efendi- (Kendi kendine) Amanın bu ne kadar genç, ne kadar şık ebe. Bilmem ki kıyamet mi yaklaştı? Bunlar annelerinin karnında mı ebe oluyorlar? (Cehri) Safa geldiniz efendim, gece vakti zahmet oldu ama.

Âli Bey- Beis yok efendim, vazifemiz.

Hüsnü Efendi- Bari kızcağız beklemesin. Pek fena bir hâldedir.

(Kapıdan Hayriye diye seslenir. Hayriye Hanım madamla beraber gelirler)

On Üçüncü Meclis

Evvelkiler - Madam - Hayriye Hanım - Âli Bey

Madam- (Âli'yi selamlayarak) Aman doktor başımıza gelenler. İyi ki yetiştin. "Accouchement irregulier" karşısında ne yapacağımı şaşırılmıştım.

Hüsnü Efendi- (Kendi kendine)- Himm.. Frenkçe başladı. Allah vere de başka bir şey konuşmasalar.

Hayriye Hanım- (Hızlı bir sesle) A. Şimdi de bir damlacık çocuğa mı teslim edeceksiniz. Hem onun gözlüğünün teki ne olmuş?

Hüsnü Efendi- Sen işine bak Hayriye. Zamane gençleri dünyaya tek gözle bakarlar.

Hayriye Hanım- Vallahi korkuyorum, kabil değil teslim edemeyeceğim. A... Gözündeki cam parçası da hiç bağırsız duruyor. Kızın ötesine berisine düşürürse.

Madam- Artık hanım buna da mı itiraz edeceksiniz? Gençtir ama tecrübeleridir.

Hayriye Hanım- (Yavaşça kocasına) A efendi, sen ne dersin? Delikanlının gözleri ve'l-fecr okuyor. Taze kızın yanına nasıl sokalım. Râci'nin de haberi yok.

Hüsnü Efendi- Karısına düşkün olan herif böyle gidip de âlet olur kalır mı?

Hayriye Hanım- Ondan evvel bizim kızımızdır. Biz de düşünmeli değil miyiz?

Madam- Haydi şimdi marazayı bırakın. Kızcağızı kurtaralım.

Hayriye Hanım- Âh vallahi korkuyorum. Kuzum oğlum, o gözündeki camı çıkarıver. Sonra düşürür müşürür bir şey yaparsın. Bu, başka şeye benzemez. Bir kaza olur.

Âli Bey- Valide, ben birinci defa olarak hastaya gelmiyorum. Ben her yere böyle giderim.

Hüsnü Efendi- (Kendi kendine) Delikanlı bey dilli bir şey. Him... Bereket versin Behice'nin görececek hâli yok. Hay gidi aptal Râci!.. Bizim Civan ebe, dururken sen git de böyle karışık ebeler ara... (Cehri) Benim içim götürmez. Ben yukarıya çıkıyorum. Birdenbire haber vermeyiniz. Fena olurum.

(Çıkar)

Madam- Haydi hanım, siz kızın yanına gidiniz. Hiç merak yapmayın. Biz de âletlerimizi ayırıp geliyoruz.

Hayriye Hanım- Rica ederim çabuk olunuz.

(Çıkar)

On Dördüncü Meclis

Madam - Âli Bey

Madam- Aman nerede kaldınız?

Âli Bey- Uşağı tanıyamadım. Ben bekleyedurayım, aşçı kılıklı bir herif geldi, Âli Beyi istedi. Eczacı da basurcuğu göndermeğe mecbur oldu. Uşağı tanıdım. Fakat gelen o

değildi ki.. Ben hatta iki defa sordum, Âli Bey mi, Ali Bey mi, dedim. O yine ısrar etti, Ali Bey dedi. Ne ise çabuk gidelim. Râci nerede?..

Madam- Savdım, fakat korkuyorum gelmesin.

Âli Bey- Gelirse ne yapacağız? Beni iyi tanır. Daima selamlarız. Fakültede olduğumu, hatta emrâz-ı aynıye (- göz hastalıkları) kliniğine devam ettiğimi biliyor. Rica ederim madam, gelirse bir çaresini bulup tekrar savınız. Ben, kendimden ziyade Behice için korkuyorum. Onun tertibiyle buraya girdiğime zâhib (- düşünçesine kapılarak) olarak o zavallıya yapmadığını bırakmaz.

Madam- Olur... Ama inşallah gelmez. Haydi paketi alın da gidelim.

Âli Bey- Âh ne lütfkârsınız madam!.. Şimdi beni görünce ağrısını unuttur bile..

(İçeriden Behice'nin iniltileri gelir. Madam ile Âli gülerek çıkarlar. Bir müddet sahne boş kalır. Behice'nin feryadı başlar.)

Behice- (İçeriden) Aman doktor bey, rica ederim yavaş. Âh doktor bey...

TEFRİKA 6

On Beşinci Meclis

Râci - Âli Bey

Râci- (Yalnız, koltuğa oturarak) Oof... Çektiğim sıkıntıyı bir ben bilirim, bir de Allah. Çaktıracağım diye kan ter içinde kaldım. Yalan söylemek amma da güçmüş.. Ben her gün karıma yalan ta'lim ederken az daha burada acemilik edecektim. O babası olacak bunak herif de kulağının teşkilât-ı fizyolojisinden suâli tutturdu. Az kaldı sapıtıyordum.

(İçeriden bağırma, feryatlar, kıyametler işitilir.)

Behice- (Yine içeriden bağırarak) Aman doktor bey, rica ederim doktor bey...

Hayriye Hanım- (İçeriden) Aman kızım oku.. Oku, üç defa lâ-havle oku, ofla. Aman kızım sabret. Çocuğun da yaşamı lazımdır.

Râci- O ne. İçeride bir de doktor bey mi var?

Madam- (İçeriden) Hah.. Hah, aman doktor bey gayret.

Behice- (İçeriden) Aa..y.. Aman Allah'ım.

Hayriye Hanım- (İçeriden) Oku kızım oku. Al kolonya çek. Aman gayret kızım.

Behice- (İçeriden) Aa..y..

Madam- (İçeriden) Hah müjde müjde. Kurtuldu.

Âli Bey- (İçeriden) Çabuk yatırınız.

(Bir müddet sükûn)

Râci- Oh.. Çok şükür, kurtuldu ama.. İçerideki doktor bey kim? Ne ise şimdi anlatırız. Ben gazete ile meşgul görüneyim.

(Cebinden bir gazete çıkarır. Bir göz gezdirir. Birden kapıdan Âli girer. Râci, Âli'yi görünce:

Râci- A.. Siz... Sizin burada işiniz...

Âli Bey- (Kekeleyerek) Şey...

(Hayriye Hanım ile Madam girerler)

On Altıncı Meclis

Hayriye Hanım - Madam - Râci

Madam- (Şaşırarak) A.. Râci Bey!..

Râci- (Hiddetle) Madam!..

Âli Bey- (Sükûn ile önüne bakar.)

(Birden Hüsnü Efendi sevinç ile girer.)

On Yedinci Meclis

Evvelkiler - Hüsnü Efendi

Hüsnü Efendi- (Sevinçle) Nasıl oldu bakalım? Hepimizin gözü aydın.

Râci- Aydından evvel şu dalgalı denizi atlayalım kayınpeder!..

Hayriye Hanım- Ne denizi.. Ne o sizin hepinize bir şeyler oldu?

Râci- (Âli'ye) Beyefendi.. Zât-ı âliniz kimsiniz efendim? (Herkes mütehayyir.. Sükût..)

Madam- (Râci'ye) Beyefendi.. Accouchement fena bir şekil aldığı için ben âciz kaldım. Doktor ebe aradık. Beyden başka kimse yoktu.

Râci- Ya... Demek beyefendi bu akşam ebe oldular.

Madam- (Kızarak) ....

Hayriye Hanım- Kuzum oğlum, ne oluyorsunuz? Meseleyi anlayamadık.

Râci- Anlamadığınız zaten belli. Ha... Tevekkeli biz evden çabuk savulmadık. (Madama) Demek bey ebe ha. Siz de ebesiniz. Deseniz e burası velâdethâne olmuş?

Madam- ...

Râci- (Şiddetle bağırarak) Cevap veriniz madam.

Madam- Bağırmayınız. Ben de bağırırsam.

Hüsnü Efendi- (Kendi kendine) Ben de merak ediyordum. Bana iki ebe bir gebeye fazla gelecek gibi gelmişti hımm.. Fazla ki fazla.. Âdetâ taşı. (Cehri) Evlat, yine şükret ki basurcuyu savdım. Az kaldı evde başımıza üçüncü bir ebe kesilecekti.

Râci- Nasıl basurcu?..

Hüsnü Efendi- Hiç.. Ebe hanımın basuru varmış da peşi sıra bir de basurcu geldi. Bereket versin halka takmadan savdık.

Râci- Sözlerinizden bir şey anlayamıyorum.

Hüsnü Efendi- Anlayıp anlamamanın artık ehemmiyeti kalmadı. Bu genç ebe pek kusursuz ameliyatı bitirdi.

Râci- (Hiddetle koşarak madama) Madam.. Namusumuzu berbat ettiniz. Sizi tevkîf ettirmek mecburiyetindeyim. Çabuk rezaletlerinizi temizleyiniz.

Madam- (Hiddetli) Bu... Bu kadar ilerisine varmayınız. Her şeyi ifşâ ederim. Bütün bunların sizin tensibinizle olduğunu ilâna beni mecbur etmeyiniz.

Hayriye Hanım- Ne?... Damat bey. Bu herifi ebe diye sen mi davet ettin. Eyvah yazıklar olsun.

Râci- (Kıpkırmızı) Madam...

Madam- Hayır, kimseye bir şey söylemek hakkına hâiz değilsiniz. Kulak hekimi sıfatıyla Hamdi Beyin evine gittiğinizi ve şimdiye kadar orada kaldığınızı unutuyorsunuz.

Râci- (İlerleyerek) Sus... Müfterî kadın.. Ben, zevceme müşteri getirecek, başka ailelere müşteri olacak kadar namussuz, alçak mıyım?

Hüsnü Efendi- Demek damat bey de doktor sıfatıyla namuslu ailelere tasallut ediyor. Eyvah.. Namusumuz bir paralık oldu. Âh zavallı kızcağız içeride kendinden haberi yok. Âh ne istedin biz..

Hüsnü Efendi- Demek oğlum sen de doktorsun ha. Allah versin artık. Kazma kuyuyu kendin düşersin derler. Haydi, sana iki gözüyle bakmaya tenezzül etmeyen küçük beyi teşyî et de kapıyı kapa. Biraz daha iş karışaydı, evin içi ebe dolacaktı. Acaba ben de ebe miyim, diye içime şüphe geldi. Haydi oğlum, sonra da git, Frenk usulü karına sarıl. Fena değil ilk senesi hülle yapmış oldunuz.

(Herkes mebhût (- hayret ederek, şaşkın) önüne bakar. Hayriye Hanım kanepeye düşerek ağlar. Râci dūçâr kalır)

Hüsnü Efendi- (Devamla) Biraz da ihtiyar sözü dinlemeli. Neyine lazım senin kulak hekimliği.. Sen orada kulak deliklerini muayene ederken burada da boş durulmadığımı bilmeli değil mi idin? Haydi, haydi oğlum durma. Söylediklerimi yap. Çocuğuna da dikkat et. Sakın evde ebe yahut kulak hekimi filan doğmuş olmasın.

(Son) ■